

тям правильні моральні цінності: так – 98 %, ні – 1 %, важко відповісти – 1 %.

За результатами проведеного опитування, серед людей різного віку, було виявлено, що найбільше турботливе ставлення до навколишнього середовища у людей більш старшого віку і тих хто проживає у Нідерландах. Відсоток тих, кого хвилюють проблеми з навколишнім середовищем і тваринами є дуже низьким, така статистика дуже засмучує. Кожній людині потрібно почати з себе, щоб посприяти змінам, а не звинувачувати інших.

Бібліографічні посилання:

1. Как устроен раздельный сбор мусора в Нидерландах. URL: <https://recyclemag.ru/article/kak-ustroen-razdelnyj-sbor-musora-v-niderlandah>
2. Все мусорки Нидерландов. URL: <https://oleg-kozyrev.livejournal.com/4554722.html>
3. Мусор вне закона: почему в Украине отходы не превратились в доходы. URL: <https://www.unian.net/ecology/trash/10162388-musor-vne-zakona-pochemu-v-ukraine-othody-ne-prevratilis-v-dohody.html> (статья «»)
4. Украина на пороге мусорной катастрофы. URL: <https://ukraina.ru/exclusive/20180716/1020628456.html>

Подворчан Алла Зеновіївна
старший викладач кафедри
українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИЩИХ ЮРИДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

У сучасних умовах розвитку України як суверенної, демократичної та правової держави, коли розвиваються нові економічні стосунки в суспільстві, реформується система вищої освіти, держава потребує юристів, які мають забезпечувати правовий порядок, дотримання усіма юридичними особами Конституції та законів України і захищати права і свободи людини.

Особливе місце у процесі підготовки майбутніх правників у вищих юридичних закладах освіти належить формуванню професійного мовлення. Якщо поза діяльністю люди керуються особистими мотивами, то під час професійного спілкування мета визначається характером і потребами професійної діяльності. Основним критерієм визначення культури професійного мовлення є ступінь оволодіння фаховою термінологією.

Термінологіка є основою мови науки. Здобувачі вищої освіти, передусім, працюють з текстами, де використовуються і фіксуються терміни. Тому особливого практичного значення набуває питання термінологічної компете-

нції студентів та курсантів, і вона формується під час опрацювання мови права внаслідок поєднання знань з фахових і лінгвістичних дисциплін.

Юридична діяльність відноситься до суб'єкт-суб'єктної діяльності, тобто досягнення її цілей відбувається в системі «людина-людина». Тому успішність такої діяльності багато в чому визначається умінням грамотно і професійно будувати своє спілкування.

Високий рівень володіння українською мовою є необхідною умовою ефективної професійної комунікації та головним чинником формування висококваліфікованого фахівця, усебічно й гармонійно розвиненої особистості. «Ефективність процесу розвитку навичок професійного мовлення студентів залежить від того, наскільки методологія та зміст практичного навчання враховують специфіку майбутньої професії студента» [4, с. 6]. Студенти опрацьовують фахову термінологічну лексику здебільшого під час вивчення спеціальних та філологічних дисциплін: «Культура професійного мовлення», «Риторика», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Мова юридичного фаху». Вивчення фахової термінології є складовою мовної компетенції: лексичної, граматичної, семантичної, фонологічної та орфоепічної, орфографічної та пунктуаційної. Проте рівень її засвоєння та нормативного використання залежить не лише від накопичених теоретичних знань, а й від сукупності мовних знань, навичок, умінь, необхідних для ефективного процесу професійної комунікації. Тому вивчати термінолексику на окремому мовному рівні відособлено від інших є недоцільним, бо мова є системою систем, взаємообумовлених та взаємопов'язаних між собою.

Актуальними проблемами сучасного українського термінознавства є: вивчення закономірностей розвитку і вживання спеціальної лексики, питання транслітерації, перекладу нормативних термінів, а також уніфікації, стандартизації та інші.

Під час вивчення фахової термінології у вищих юридичних закладах освіти серед видів практичних робіт найбільш ефективними є завдання на редагування текстів, дотримання орфографічних норм щодо написання термінів, правильне використання граматичних відмінкових форм для термінів, аналіз будови термінів, виправлення помилок, пов'язаних із неправильним уживанням префіксів, суфіксів, порушення правил осново- та словоскладання, виправлення стилістичних помилок у термінологічних словосполученнях, розрізнення українських та іншомовних термінів, заміна запозичених термінів власне українськими (і навпаки). Робота майбутнього правника зі словником передбачає пошук загальнонаукових термінів, термінів, що набувають багатозначності у різних галузях науки, термінів з міжнародними терміноелементами, пошук термінів-антонімів, омонімів, синонімів та паронімів. Текстові завдання філологічних дисциплін спрямовані на виправлення орфографічних, пунктуаційних та мовностилістичних помилок; це також написання анотації до підручника, рецензії на статтю, відгуку на підручник, наукової статті та доповіді.

У лінгводидактиці вищої школи вивчення фахової термінології набуває особливої актуальності та потребує подальшого дослідження. Нагальною є й проблема покращення мовної фахово-орієнтованої підготовки студентів вищих навчальних закладів юридичного спрямування.

Основними завданнями філологічних дисциплін у вищій школі є: формування здатностей студентів вільно оперувати фаховою науковою термінологією; усвідомлено використовувати спеціальні найменування відповідно до норм сучасної української літературної мови; орієнтуватися у лексико-семантичних процесах, що стосуються термінології обраного фаху: враховувати специфіку використання багатозначних термінів, доцільність чи недоцільність уживання термінів-синонімів, паронімів; створювати, редагувати наукові тексти; осмислювати і критично аналізувати власні та чужі висловлювання; виконувати навчальні завдання проблемно-пошукового характеру.

Удосконалення й модернізація мовної підготовки студентів юридичного напрямку підготовки сприятиме поглибленню мовно-комунікативної компетентності студентів та формуванню термінологічної компетенції як її складової.

Сьогодні величезної ваги набуває підготовка юридичних кадрів на сучасних засадах, з застосуванням нових навчальних технологій, набуття студентами не тільки глибоких теоретичних знань, а й практичних навичок, вміння кваліфіковано застосовувати право у вирішенні конкретних задач, складних життєвих ситуацій, відстоюванні прав і законних інтересів громадян на всіх рівнях.

Бібліографічні посилання:

1. Артикуца Н. В. Актуальні проблеми удосконалення мовної підготовки правознавців [Електронний ресурс] / Н. В. Артикуца. – Режим доступу до докум. http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2450/1/artukytsa_probl_udoskon_movn.pdf
2. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Н. В. Артикуца. – К. : Стилос, 2004. – Режим доступу до докум. : <http://en.kul.kiev.ua/praci-2004-roku/artikuca-n.-v.-mova-prava-ijuridichna-terminologija-navchalniy-posibnik.html>
3. Булик-Верхола С. З. Основи термінознавства : навч. посіб. / С. З. Булик-Верхола, Г. В. Наконечна, Ю. В. Теглівець. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 160 с.
4. Дроздова І. П. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефілологічних факультетів ВНЗ: монографія; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 320 с.
5. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / [М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна, З. П. Бакум та ін.] ; за ред. М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2009. – 400 с.
6. Чулінда Л. І. Українська правнична термінологія : навч. посіб. / Л. І. Чулінда. – К. : Магістр – XXI сторіччя, 2005. – 112 с.